Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Hallinto- ja turvallisuusjaosto

HE 99 | 2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

1 Yleistä

Eduskunnan valtionvarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto on pyytänyt Helsingin poliisilaitokselta kirjallista asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026.

Hallinto- ja turvallisuusjaosto on pyytänyt lausuntoa poliisitointa koskevista kirjauksista. Helsingin poliisilaitos tarkastelee tässä lausunnossaan hallituksen esitystä poliisilaitokselle kuuluvien tehtävien ja pääkaupunkiasemasta johtuvan poikkeuksellisen toimintaympäristönsä näkökulmasta.

2 Poliisitointa koskevat kirjaukset valtion talousarvioesityksessä

Talousarvioesityksen poliisitointa koskevan luvun selvitysosan mukaan keskeiset toimintaympäristömuutokset liittyvät kotimaiseen ja kansainväliseen turvallisuustilanteeseen ja sen vaikutuksiin maailmanlaajuisesti, yhteiskunnallisesti ja poliisin toimialaan liittyen. Globaalin turvallisuusympäristön nopea muuttuminen lisää kansallisen turvallisuuden uhkakuvia ja edellyttävää poliisilta varautumista, ennakointia ja riittävän suorituskyvyn varmistamista.

Nykyisen turvallisuustoimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät jatkuvaa ja ympärivuorokautista kykyä varautua vaikeasti ennakoitaviin tilanteisiin. Poliisi reagoi toimintaympäristön muutoksiin kohdistamalla toimenpiteet ja voimavarat turvallisuuden kannalta kriittisiin asioihin yhdessä muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa turvallisuusriskien analysointiin, tietojohtoisuuteen ja oikeaan tilannekuvaan perustuen.

Poliisin vaste ja kyky reagoida äkillisiin vakaviin tilanteisiin on verrannollinen kentällä olevien poliisien määrään. Lisäksi poliisin käytettävissä olevan kaluston, välineiden, taktisen osaamisen ja koulutuksen on vastattava tämän päivän turvallisuusuhkiin ja toimintaympäristön vaatimuksiin kaikilta osin. Resurssien mahdollistamissa puitteissa painotetaan myös rikosten, järjestyshäiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämistä ja vähentämistä sekä palvelukyvyn ja näkyvyyden turvaamista.

3 Pääkaupungin erityispiirteet

3.1 Yleistä

Helsinki on maan hallinnon, talouselämän ja kulttuurin keskus. Elinkeino- ja yritystoiminta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle. Helsingin väestötiheys on selkeästi valtakunnan suurin ja se toimii myös työelämän, matkailun, vapaa-ajanvieton, liikenteen ja sivistystoimen keskuksena sekä kansallisten ja kansainvälisten ryhmien kohtaamispaikkana. Pääkaupungin toimintaympäristöön liittyvät muuttuvat tekijät vaikuttavat olennaisesti Helsingin poliisilaitoksen tehtäviin ja resurssitarpeisiin sekä edellyttävät toiminnan painottamista yhä voimakkaammin hälytysvalmiuteen, valvontaan ja ennalta estävään toimintaan. Lisäksi Helsingin poliisilaitoksella on vastattavana muista paikallispoliisin yksiköistä poikkeavia valtakunnallisia ja alueellisia erityistehtäviä. Näiden velvoitteiden vuoksi Helsingin poliisilaitoksella on sellaisia erillistä resursointia vaativia erityistoimintoja, joita ei ole muissa poliisin yksiköissä.

Helsingin poliisilaitoksen toiminta-alueella järjestetään säännöllisesti vuosittain runsaasti sellaisia tapahtumia, kuten valtiovierailuja, mielenosoituksia ja suuria yleisötilaisuuksia. Niiden turvallisuusjärjestelyt edellyttävät poliisilta mittavia panostuksia. Vuonna 2024 Helsingissä järjestettiin poliisille ilmoitettuja mielenosoituksia noin 700 kappaletta ja näiden lisäksi merkittävä määrä ennakolta ilmoittamattomia mielenosoituksia. Suurin osa mielenosoitustapahtumista edellyttää poliisin resurssin kohdentamista tapahtumiin.

Lisäksi pääkaupunkiasemasta johtuen poliisilaitos resursoi diplomaattisiin kohteisiin ja diplomaattiseen koskemattomuuteen liittyviä turvaamistehtäviä, valtionjohdon suojaamiseen liittyviä tehtäviä sekä vastaa lähes viikoittain valtiovierailujen turvaamiseen liittyvistä tehtävistä.

3.2 Varautuminen ja valmiusyksikkötoiminta

Poliisin valmiusyksikkötoimintaan liittyvä toimintaympäristö on kenties rauhan ajan suurimman muutoksen kohteena. Muutokseen vastaamiseksi Helsingin poliisilaitos on osaltaan yhteistyössä Poliisihallituksen kanssa käynnistänyt valmiusyksikkötoiminnan kehittämisen taustatyön. Kehittämistyöllä on tarkoitus jatkossa ohjata valmiusyksikön koulutusta, hankintoja ja keskeisiä toiminnallisia ratkaisuja. Toimintaympäristön muutoksista johtuva poliisitoiminnallisesti vaativien tehtävien määrän kasvu edellyttävää myös sitä, että valmiusyksikön resurssit tulee aikaisempaa kattavammin suunnitella osaksi Helsingin poliisilaitoksen päivittäistoimintaa.

Valtiollisessa vaikuttamisessa poliisin tehtävät ja toimivaltuudet luovat nykyisessä tilanteessa myös puolustuksellisia velvoitteita, joihin on kyettävä vastaamaan, ja siten myös käytettävissä olevat mahdollisuudet valmiusyksikön ylläpitämiseen ja kehittämiseen ovat poikkeuksellisen perusteltuja.

Poliisin ja erityisesti poliisin erikoisjoukkotoiminnan suorituskyvyn tulee vastata muuttuneen toimintaympäristön ja Suomen NATO -jäsenyyden vaatimuksia. Nykyisessä tilanteessa valmiusyksikön kehittäminen on paitsi sisäisen myös ulkoisen turvallisuuden varmistamiseksi kriittisen tärkeää.

Valmiusyksikön suorituskyvyn ja siihen osoitetun rahoituksen arvioinnissa tulisi muuttuneessa turvallisuustilanteessa ottaa ensisijaisesti huomioon kansallisen turvallisuuden näkökulmasta valmiusyksikön kriisiajan tehtävät ja valtiollisen vaikuttamisen uhat. Nopeissa kriisitilanteissa ja poikkeusoloissa valmiusyksikön on kyettävä osaltaan reagoimaan seurausvaikutuksiltaan merkittäviin uhkiin silloinkin, kun muiden viranomaisten kyvyt eivät ensivasteeseen ehdi tai siihen sovellu.

3.3 Valtionjohdon suojaamiseen sekä vierailuihin ja tapahtumiin liittyvät toimenpiteet

Poliisilaitos vastaa valtionjohdon ja Suomeen saapuvien korkeiden valtiollisten vieraiden sekä muiden poliisin henkilösuojauksen piiriin kuuluvien vieraiden henkilösuojauksesta. Toimintaympäristömuutokset ovat vaikuttaneet vahvasti kansalliseen turvallisuustilanteeseen, mikä on heijastunut myös henkilösuojaustehtävien kysynnän ja niiden tason kasvuun.

Eritasoisten turvallisuustoimenpiteitä edellyttävien tapahtumien ja vierailuiden määrän arvioidaan edelleen kasvavan. Tämä näkyy erityisesti Nato-jäsenyyteen liittyvien sekä Venäjän intressien vastaisten tai sen nykyhallintoa vastustavien tapahtumien ja vierailuiden turvaamistarpeina. Turvallisuustoimenpiteiden tuottaminen edellyttää poliisilaitokselta edelleen lisäresursointia henkilösuojaustoimintaan.

3.4 Katujengirikollisuuden torjunta ja tutkinta

Katujengien toiminta on laajenemassa ja kansainvälistymässä. Se muodostaa kasvavan uhkan sisäiselle turvallisuudelle erityisesti pääkaupunkiseudulla. Katujengeillä on tiiviit kytkennät kansainväliseen rikollisuuteen ja ne voidaankin nähdä osana globaaleja rikollisverkostoja. Tämä johtuu siitä, että keskittyvät etupäässä huumausaineiden levitykseen sekä siihen suoraan kytkeytyvään väkivaltaan ja rahanpesuun. Suomessa ei ole huumausaineiden valmistusta. Huumausaineet tulevat muista EU-jäsenvaltioista ja usein kolmansista maista. Tämä nostaa katujengien ja kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden muodostamaa turvallisuusriskiä.

Helsingin poliisilaitoksen tavoitteena on tehostaa edelleen katujengien tekemien rikosten tutkintaa sekä niihin liittyvää tiedonhankintaa reaaliaikaisen tilannekuvan ylläpitämiseksi ja tutkinnan järjestämiseksi. Tehostamistoimilla pyritään ensisijaisesti katujengien toiminnan laajenemisen ennalta estämiseen. Tutkintaryhmän toiminnan tehostaminen edellyttää eritoten operatiivisen tiedon hankinnan, analyysin ja muun käsittelyn tehostamista uusien juttujen paljastamiskyvyn lisäämiseksi ja tutkinnan vaikutusten lisäämiseksi. Katujengirikollisuuteen liittyvien tutkintatoimien reaaliaikaisuus on keskeistä, koska sekä huumausaineiden levityksessä että siihen liittyvässä väkivallassa rikoksentekijät tulevat usein Suomen ulkopuolelta ja pyrkivät poistumaan maasta heti rikoksen tekemisen jälkeen.

Poliisilaitoksen näkemyksen mukaan katujengirikollisuuden torjunta ja tutkinta vuonna 2026 edellyttää edelleen lisäpanostusta.

3.5 Huumausainerikollisuus

Huumausainerikollisuus on voimakkaassa kasvussa. Suomi kuuluu kiinteästi eurooppalaisiin huumausainemarkkinoihin ja on selkeästi salakuljetuksen kohdemaa. Huumausaineiden, erityisesti kokaiinin ja synteettisten huumeiden, tarjonta ja kysyntä ovat lisääntyneet. Tämä koskee erityisesti pääkaupunkia ja käy objektiivisesti ilmi jätevesitutkimuksista, joita toteutetaan Helsingissä säännöllisesti. Huumausaineiden kysynnän kasvu lisää järjestäytynyttä rikollisuutta ja huumeiden käyttöön liittyviä muita rikoksia, jotka usein kytkeytyvät myös käyttäjiä ja heidän perheitään koskeviin sosiaalisiin- ja terveysongelmiin. THL:n mukaan huumekuolemien määrä on kehittynyt epäsuotuisaan suuntaan huumausaineiden käytön kasvun myötä. Nämä asiat näkyvät Helsingin poliisilaitoksen palveluiden kysynnän kasvuna.

Huumeiden kasvava kysyntä lisää osaltaan niiden valmistukseen, maahantuontiin ja levitykseen liittyvää kansainvälistä järjestäytynyttä rikollisuutta. Kadulla ja verkossa tapahtuvasta huumekaupasta sekä huumeiden käytöstä aiheutuu järjestyshäiriöitä. Ne ilmenevät usein erityyppisenä väkivalta-, omaisuus- ja muuna rikollisuutena. Kyseisen tyyppiset rikokset kohdistuvat käyttäjiin ja heidän lähipiiriinsä sekä kasvavassa määrin myös sivullisiin ja tiettyihin ammattiryhmiin.

Huumeisiin liittyvät haitat lisääntyvät ja niiden torjunta edellyttää julkisen sektorin toimijoiden selkeää roolitusta sekä yhteistä tavoitteenasettelua. Huumeiden aiheuttamien monialaisten haittavaikutusten piiriin kuuluu entistä laajempi joukko ihmisiä ja niistä johtuvien turvallisuus-, terveys- ja sosiaaliongelmien torjunta vaatii yhteiskunnalta kasvavan määrän resursseja. Kokonaisturvallisuuden kannalta onkin keskeisintä, että huumeiden käyttäjien ja erityisesti huumeita käyttävien nuorten lukumäärän jatkuva kasvu saadaan pysäytettyä.

Helsingin poliisilla on huumausaineisiin liittyvien haittojen osalta oma roolinsa ja ydintehtävänsä. Operatiivisen toiminnan tehokkuutta on lisätty kuluvan vuoden aikana merkittävästi ja poliisipalveluita kehitetään jatkuvasti toimintaympäristön muutokset sekä saatu palaute huomioon ottaen. Helsingin poliisin ensisijaisena tavoitteena on asukkaiden odotuksiin vastaaminen siltä osin, kun kyse on poliisin peruspalveluista. Huumeongelman kasvun pysäyttäminen edellyttää kuitenkin reaaliaikaista tilannekuvaa, tosiasioihin perustuvan ennalta estävän viestinnän tehostamista, asenneilmapiirin terävöittämistä sekä julkisen sektorin yhteistä näkemystä siitä, mitkä ovat huumeongelman kasvun taustalla olevat syyt, miten niitä voidaan parhaiten torjua ja mikä on kunkin toimijan rooli.

Helsingin poliisilaitos on vuonna 2025 paljastanut 3 469 huumausainerikosta, mikä on 14 prosenttia enemmän kuin viime vuonna samaan aikaan. Huumerikoksista epäiltyjä on paljastettu 3 368, joka on 15 prosenttia enemmän kuin vuonna 2024.

Helsingin poliisilaitos on toimittanut Keskusrikospoliisin rikostekniseen laboratorioon tänä vuonna jo 475 kiloa takavarikoituja huumausaineita, kun vuonna 2024 takavarikoitiin koko vuoden aikana yhteensä 448 kiloa huumausaineita.

3.6 Nuorisorikollisuus

Lapsiin ja nuoriin liittyvät rikokset sekä niiden lisääntyminen koskevat erityisesti Helsinkiä. Pääkaupungissa on toimintaympäristön muutosten vuoksi välttämätöntä tehostaa lasten ja nuorten tekemien rikosten tutkintaa. Tavoitteena on torjua rikoskierteeseen joutuvien lasten ja nuorten määrän kasvua, koska se lisää myös katujengien ja muiden rikollisryhmien toiminnan lisääntymisen riskiä. Tehostamistoimilla pyritään vahvistamaa valvonnan ja rikostutkinnan ennalta estävää vaikutusta, moniviranomaisyhteistyön kattavuutta ja poliisitoiminnan vaikuttavuutta.

Nuorisorikollisuuden kehitys Helsingissä vuosina 2020–2025 osoittaa monimuotoista ja osin huolestuttavaa suuntaa. Vaikka rikosten kokonaisrikosmäärät ovat viime vuosina osoittaneet laskua, tietyt rikostyypit kuten esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat nousseet esiin erityisen voimakkaasti, ja niiden vaikutukset yhteiskunnalliseen turvallisuuteen edellyttävät kohdennettuja toimenpiteitä.

Lapsiin ja nuoriin liittyvät rikokset sekä niiden lisääntyminen koskevat erityisesti Helsinkiä. Pääkaupungissa on toimintaympäristön muutosten vuoksi välttämätöntä tehostaa lasten ja nuorten tekemien rikosten torjuntaa ja jo tapahtuneiden rikosten tutkintaa. Tavoitteena on torjua rikoskierteeseen joutuvien lasten ja nuorten määrän kasvua, koska se lisää myös katujengien ja muiden rikollisryhmien toiminnan lisääntymisen riskiä. Tehostamistoimilla pyritään vahvistamaan valvonnan ja rikostutkinnan ennalta estävää vaikutusta, moniviranomaisyhteistyön kattavuutta ja poliisitoiminnan vaikuttavuutta.

Helsingin erityispiirteenä korostuu toimintaympäristön muutos, joka on lisännyt painetta tehostaa lasten ja nuorten tekemien rikosten tutkintaa. Tavoitteena on torjua rikoskierteeseen joutuvien lasten ja nuorten määrän kasvua, sillä tämä ilmiö lisää myös katujengien ja muiden rikollisryhmien toiminnan riskiä. Tehostamistoimilla pyritään vahvistamaan valvonnan ja rikostutkinnan ennalta estävää vaikutusta, moniviranomaisyhteistyön kattavuutta ja poliisitoiminnan vaikuttavuutta.

3.7 Maasta poistaminen

Helsingin poliisi on poistanut maasta alkuvuonna 598 henkilöä. Se on 201 henkilöä enemmän kuin viime vuonna, mikä tarkoittaa 50 prosentin kasvua. Se perustuu merkittäviltä osin valvonnan tehostamiseen ja siihen, että maasta poistot on otettu kiinteäksi osaksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoa. Ulkomaalaislain muutos on myös antanut tältä osin poliisille lisää toimivaltuuksia. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden välittömän vaarantumisen torjuntaan liittyvät maasta poistamiset ovat lisääntyneet.

Vuonna 2026 sovellettavaksi tulevan EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (ns. pakti) mahdolliset toiminnalliset-, resurssi- ja muut vaikutukset eivät ole vielä poliisilaitoksen tiedossa. Alustavasti voidaan kuitenkin arvioida, että paktin voimaantulon myötä maasta poistamiseen liittyvät poliisin resurssitarpeet tulevat jatkossa edelleen lisääntymään.

3.8 Yleinen järjestys ja turvallisuus

Helsingin poliisilaitos seuraa ja ennakoi reaaliaikaisesti turvallisuuteen liittyvää tilannekuvaa, jonka perusteella poliisi kohdentaa valvontaa, hälytyspalveluita, rikostutkintaa ja muita toimenpiteitä. Valvontaa kohdennetaan tietojohtoisesti poliisin oman tilannekuvan sekä sidosryhmien ja kansalaisten palautteen perusteella. Jalkautuen häiriökohteisiin tehtävän valvonnan määrä on kasvanut 121 prosenttia suhteessa vuoteen 2024. Poliisi on kuluvan vuoden aikana poistanut häiriökohteista 31 452 häiriötä aiheuttavaa henkilöä. Se on 68 prosenttia enemmän kuin 2024. Kiinniotettuja henkilöitä on elokuun 2025 loppuun mennessä ollut 11 367. Se on 20 prosenttia enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2024.

4 Tekoälyn hyödyntäminen

Uuden teknologian hyödyntäminen turvallisuusviranomaisten toiminnassa tulee olemaan jatkossa yksi keskeisistä toimintamalleista ja kehittämiskohteista. Edellä mainittuun liittyen Helsingin poliisilaitos on suunnitellut tekoälyn hyödyntämiseen liittyvän pilottihankkeen käynnistämistä. Pilottihankkeen tarkoituksena olisi muun muassa hyödyntää tekoälyavusteisia järjestelmiä rikostutkinnassa, jonka osalta ne tukevat ja tehostavat tiedon käsittelyä ja siten lyhentävät osaltaan esitutkinnan kestoa. Esimerkiksi laajoissa rikostapauksissa tekoäly nopeuttaa ja helpottaa muun muassa kameravalvontatallenteiden analyysiä merkittävästi. Helsingin poliisilaitoksen osalta tekoälyn hyödyntämiseen liittyvän pilottihankkeen käynnistämisen kustannusvaikutus tulisi olemaan noin 200 000 euroa.

5 C-UAS suorituskyky ja toiminnan kehittämistarpeet

Dronejen vastatoimintaan ja valvontaan keskittyvä toiminta on tällä hetkellä kehitystyön kohteena. Vaadittava teknologia on monimutkaista ja markkinoilla olevia teknisiä ratkaisuja on lukemattomia määriä. Toimivan ja poliisin operatiiviseen toimintaan soveltuvan ratkaisun löytäminen on haastavaa. Kehitystyön tulee olla pitkäjänteistä ja jatkuvaa. Nykyisellä suorituskyvyllä poliisilla on kyky havaita osa kaupallisista droneista ja vaikuttamaan niihin paikallisesti. Vaikuttamisen ja UAV:n estämisen perusteena on nopea reagointi ja laaja-alainen havainnointi. Nykyisellä suorituskyvyllä poliisi ei pysty kattavasti torjumaan UAV:n aiheuttamia uhkia. Terroristisessa tai muussa laaja-alaisessa toiminnassa tekijät käyttävät itserakennettuja tai valtiollisia droneja, joita poliisi ei pysty luotettavasti havaitsemaan. Lisäksi useamman kuin yhden UAV:n torjuminen on poliisin nykyteknologialla erittäin vaikeaa. Poliisilaitoksen osalta kehittämistyön kustannusvaikutus on noin 500 000 euron luokkaa.

6 Lopuksi

Helsingin poliisilaitos yhtyy hallituksen näkemykseen siitä, että jatkossa yksi keskeisistä toimintamalleista on paitsi toimenpiteiden oikea-aikainen, ajantasaiseen tietoon perustuva kohdentaminen, myös uuden teknologian hyödyntäminen turvallisuusviranomaisten toi-

minnassa. Tekoälyavusteisten järjestelmien hyödyntämiseen liittyvät kehittämis- ja käyttöönottotoimenpiteet edellyttävät rahoituksen kohdentamista toimintaan edellä kohdassa 4. mainitun mukaisesti.

Viime viikkojen tapahtumat ovat osoittaneet, että drone -vastatoiminnan kehittämistyö on poliisin tulevaisuuden suorituskyvyn turvaamisen näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää ja se edellyttää rahoituksen kohdentamista paitsi osaamiseen, myös siihen liittyvään teknologiaan edellä kohdassa 5. mainitun mukaisesti.

Helsingin poliisilaitos näkee valmiusyksikkötoiminnan kehittämiseen vuosille 2025 – 2029 myönnetyn mittavan lisärahoituksen erittäin merkityksellisenä. Annetun lisärahoituksen turvin poliisilaitos kykenee kehittämään ja resursoimaan nopeiden kriisitilanteiden ja valtiollisen vaikuttamisen uhkiin liittyvää ensivastetoimintaansa nykyisten uhkakuvien edellyttämällä tavalla.

Jari Liukku
Poliisipäällikkö, poliisikomentaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 30.09.2025 klo 10:28. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Helsingin poliisilaitos
Pasilanraitio 11, PL 11, 00241 Helsinki
kirjaamo.helsinki@poliisi.fi
Puhelin 0295 470 011, Faksi 0295 411 622, poliisi.fi